

महानिर्देशिका
क. १५२६ म. ९

९

१५२६

श्रीमतेरमानुजानैमः श्रीमान्नेकटनाथार्यैः कवितार्किककेशरी वेदांताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा
 हृदि १ सिद्धं सत्संप्रदाये स्थिरधियमनघं श्रोत्रियं व्रतनिष्ठं सत्वस्थं सत्यवाचं समयनियतया साधुव्रत्या
 समेतं देभासूयादिमुक्तं जितविषयगणं दीर्घवं धुंदया लुं स्वा नित्ये शास्त्रितारं स्वपरिहितपरंदेशिकं भूभूरीशे
 त २ अज्ञानध्वं तरोधादघपरिहरणदात्मसाम्यावहत्वा ज्ञानप्रध्वं सजन्मप्रदगरिमतया दिव्यदृष्टिप्रदानात्
 निःप्रत्यूहान् शंस्यान्निवृत्तसतयानित्यशेषित्वयोगादाचार्यैः सद्भिरप्रत्युपकरणधियो देववत्स्यादुपा
 स्यः ३ सद्बुद्धिः साधुसेवी समुचितचरितसत्त्वबोधाभिलाषी शुश्रूषुस्तत्तमानः प्रणिपततपरः प्रसन्नकाल
 प्रतीक्षीः शांतो दांतो नुसूयुः शरणमुपगतः शास्त्रविश्वासशाली शिष्यः प्राप्तः परीक्षां कृतविदभिमतस्तत्त्वतः
 शिक्षणीयः धर्मात्मा शेषार्त्तस्थितियतनफलं विद्विजक्ष्मीशमेकं प्राप्य नान्यं समीयान्नच शरणतया कंचिद्न्य
 दणीधाः एतस्मादेवमुं सांभयमितरदपि प्रेक्ष्य मोक्षी सदा ज्ञानित्येकांतोपदेशः प्रथममिदं गुरोरेकचित्तेन धार्यैः

२

मोक्षाय चासौ श्रुत इति च मुधा बाधशंका गुणद्वयस्तन्निष्ठे ह्यन्यनिष्ठां प्रभुरतिसयितुं कोटिकोट्यंशतोपि १०
 नानाशब्दाभेदादितितु कथयता सूत्रकारेण साम्यं सोपाये शिविवित्ते यजन हवन वच्यब्दभेदादभक्तात् ग्रा
 रव्या रुपादिभेदश्रुत इति रसमः केन भिन्नो धिकारः शीघ्रप्राप्तादिभिः स्यात्तु गुरिति च मध्यमासंदौ व्यवहृता ना
 स्यात् ११ यत्किंचिद्वक्षणीयं तदवन निपुणं न्यस्तो किंचिन्न स्वप्रसूष्टं लोकदृष्ट्याप्यवगमित इह प्रार्थनाद्वंगयोगः
 तस्मात्कर्मो गकलं विपण्यतिरपि व्रक्षणाभाववादः सांगोपपद्योगो व्यवहृतिनयतः अद्विधात्वोपचारः १२
 पंचाप्यंगान्यभिज्ञाः प्रणिजगुरविताभावभांजिप्रपत्तेः कैचित्संभाव्यतत्वं यदिह निगदितं तत्प्रपत्तुतरं स्यात् अयं
 क गेस्वंगित्ववादः फलं धनमिह द्वित्रिमात्रोक्तयश्चरप्रशस्त्यंतत्र तत्र प्रणिदधतिततः सर्ववैक्यककंठं १३ रक्षो
 पक्षास्वसाद्यप्रणयवतिभरन्यासग्राजादिदक्ष्ये दृष्टौ प्रपत्तिव्यवहृतिरितितमेतनेतक्षणां स्मात् गेहांगता
 त्यादिमात्रेति पततु शरणगत्यमिष्टोपचाराद्यद्यनेकार्थभावाद्भवति च विविधः पालनीयत्वहेतुः १४ आद्यः

५ मोक्षोपायाद्वैतैवंभवतिभवभूतांकस्यचित्कापिकालेतद्व्यक्तिप्रपञ्चोरधिकृतिनियमस्तादृशः स्यान्निदं
 शक्ताशक्तादितत्तत्पुरुषविषयतः स्थाप्यते तदावस्थायच्चाहस्तदिकल्पः समइतिकतिचितफलस्याविशेष
 ६ सानुकोशेसैव्येप्रपदनमभिभिः समर्प्यतेऽभिष्टसिद्धे लोके व्येतत्प्रसिद्धं नचविमतिरिहप्रेक्षतेकापिमंत्रे त
 स्मात्कैर्मुत्प्रसिद्धं भगवतितुभरन्यासविद्यानुभावंक्षेमस्थयाश्चपूर्वेस्वकृतिरुवदुधास्थापयांचक्रुरेवं ७ शा
 स्वप्रामाण्यवेदीननुविधिविषयेनिर्विशंकोधिकारीविश्रासस्यांगभावेपुनरिहविदुषाकिंमदत्वंप्रसादं
 मैवंघोरापराधैः सद्यदिगुरुफलेन्यासमात्रेणलभ्येशंकाधार्यग्रहाहोशमयितुमुचिताहेतुमिस्तत्तद्वैः
 नेहाभिक्रान्तिनाशोविहतिमतिरिहप्रत्यवायोभवेदित्युक्तं कैमुत्परीत्याप्रपदनविषयेयोजितंशास्त्रविजिदः तस्मा
 द्ज्ञत्रेतद्वैसुविदितसमयेर्देशिकैः सम्यगुक्तंमंत्रारव्यमुक्तिबीजंपरिणतिवक्षतः कल्पतेसफलताय ए न्या
 सः प्रोक्तितिरिक्तंतपइतिकथंस्वध्वयैस्यकर्तोहिर्वेध्मोप्ययवादीदगणिद्विविधदामुत्तमगुह्यमेवंसाक्षा
 र

३

एणमित्यध्ववस्यामिगाटे त्वमेवगोपायितास्यास्तुयिनिहितभरोऽस्येवार्पितात्मायस्मै सन्वस्तंभारः सत्वादेहतुस
 दानप्रयस्येतदर्थं १९ त्यक्तेमायव्यपायानपिपरमजहंमाध्वंमीस्वहृद्विंश्रिं प्रायश्चित्तं च योग्यं विगतराणततीर्द्धवा
 त्यांतितिदः भक्तिज्ञानादिवद्विंश्रिचरणगुणांसत्समर्द्धिचयुक्तांतित्यं पाचेदन्वस्तदपि भगवतस्तस्य यद्वाप्तुव
 र्मान २० आशाकैंकर्कसिद्धिंस्वनद्यगुरुजनप्रक्रियानेमिद्विंश्रिहार्हनुज्ञातसेवाविधिमुखसकनेयावदिष्टं
 प्रवृत्तः कर्मप्रारब्धकार्यप्रपदनमहिमध्वस्तशेषिद्विंश्रिभर्तृस्वाभीष्टकालेविशतिभगवतः पादमूलं प्रपन्नः
 २१ श्रुत्यास्मृत्यादिभिश्च स्वयमिह भगवदक्तिवर्गैश्च सिद्धां स्वातेऽप्येकारतं त्रेप्यनितरगतिभिः सहिरास्थायमा
 नां वेदांतीचार्योऽस्यं विविधगुरुजनग्रेयसंवादवत्याविंशत्यान्यासविद्यां विव्राणुतमुधियां श्रेयसेवैक
 देशः २२ इति श्रीन्यासविंशतिकं समाप्तं अर्वाचीयत्यदससिजद्वंद्वमाश्रित्य पूर्वमूर्ध्नीयस्यान्वयमुपगता
 देशिकामुक्तिमाप्ता सोयं रामानुजमुनिरपि स्वीयमुक्तिं करस्यायत्संबंधादमनुतकथं वर्णयते कुरता यः

श्री

मु

मात्मीयस्वरूपन्यसनमधिगतं यावदर्थं मुमुक्षोस्तत्त्वज्ञानात्मकं तत्र यममथ विधेः स्यादुपाये समेतं कैकव्यो
र्थे मुमुक्षुर्धेः नु व्यजति तदर्थं नाहेतुभावात् स्वास्वाभिष्टानन्यसिद्ध्या वधिरिह तु भरन्यासभावांगिभूतः १५
न्यासादिशेषधर्मैः जनवचनतो किंच नाधिक्रियोक्ता कार्यरूपं चांगमुक्तं भजनवदितरामेक्षणं वा व्ययो
हं दुःसाध्ये च मोवाक्चिदुपशमितावन्यसंभ्रतते वा ब्रह्मास्त्रत्याय उक्तस्तदिह तविह तो धर्म आज्ञादि
सिद्धः १६ आदिष्टं स्वप्रपत्तिं तदनुगुणगणद्यन्वितं स्वं मुकुंदो मा मित्युच्चैकशब्देन दत्तितदुचितं तत्र तात्पर्यं
हं त्वत्प्राप्य प्रापकैकं सकलफलदत्तो न्यासतो न्यानपेक्षां प्रधाप्यं च किंचिदप्रथमयिसपरं श्रीसरवे मुत्पु न्या
पाये १७ स्वाभीष्टप्राप्तिरैतौ स्वयमिह पुरुषैः स्वीकृतस्यादुपायः शास्त्रे नो केच सिद्धः स पुनश्च यथा सिद्धः
साध्यप्रभेदात् सिद्धोपायस्तु मुक्तो निस्वधकदये श्रीसरवे सर्वशक्तिः साध्योपायस्तु भक्तिर्यसनमतिद य
वा त्वदशीकारसिद्धौ १८ अतस्तत्किंच नो हं त्वदपचरणतः संनिवृत्तो ह्युपायत्वसेवैकांतधी स्यात् नृमसि श

१ विष्णुशेषीतदीयशुभगुणनिलयोविग्रहः श्रीशठारेः श्रीरामानरामानुजायैषदकमलयुगंभातिश्च्यंतदीपं त
स्मिनरामानुजायैगुरुरित्तिचपदंभातितात्पत्रस्मात्शिष्टं श्रीमद्गुरुणांकुलमिदमखिलंतस्यनाथस्यशेषः २ व्या
सोवाभगवान्यराशरमुनिः श्रीशौनकेवाऽयसाक्षान्नारदएववाशठरिपुवागीश्वरोवास्वयं लोकेशःपुरुषो
त्तमःकृणापतिःशेषोजगत्पविदराज्ञातो जगतां हितायसमभूद्रामानुजायैमुनिः ३ पृथक्स्वेव्यासःश्रुतिगणेशिशेष्ठ
गंथितवनविषवेतत्राव्यं वकुलधरतिमेत्यसपुनः ४ दानोत्तोग्रं यौघटयतुमलं युक्तिभिरसः पुनर्जज्ञे रामानुज इति पर
वृक्षमुकुरः ५ यथावातारामानमथुरामुरारेरामस्यसाकेतुपुरीचयदत्त तथायतीऽस्यसदामुपास्यपुणामहाम्
तपुरीवभुव ६ एतानि तातिभुवनत्रेयपावनानि संसाररोगहकलीकरौषधानि जिह्वातले मम लिखा यथाशिला
यां रामानुजेति चतुरापमतिक्षराणि ६ कास्वायशोभिः कमनीयशिखानि वेशं दुःत्रयो ज्वलकरं विमलोपवी
तं उद्यदिने शतिभमुल्लसद्दुंदुंरपंतवास्तु यतीराजदृशोर्ममागे ७ जयति यशसातुंगरंगजगन्मंगलं जयति स
चरंतस्मिभूमयमामणिभूषण वरदगुणसाक्षितस्मिनशुभान्तरिवर्द्धयन् चरवरमुक्तिः श्रीमानरामानुजो जयति द्वितीयो
८ श्रीरंगमंगलमहोत्सववर्द्धनायवेदोतवेद्यपरमाद्यनाथ वैक्येन दणविलक्षणमोदभाजो रामानुजो विजयते